

Aftale om 10. klasse

Undervisningsministeriet
2. november 2006

Der fremgår følgende af aftale af 20. juni 2006 om fremtidens velstand og velfærd og investeringer i fremtiden:

“10. klasse målrettes elever, som har behov for yderligere faglig kvalificering og uddannelsesafklaring for at kunne gennemføre en ungdomsuddannelse. Samtidig skal 10. klasse kunne samle de unge op, der falder fra en påbegyndt ungdomsuddannelse. Uddannelsesplanen skal kvalificeres og bruges som et langt mere aktivt redskab for at sikre elevens udbytte af 10. klasse og/eller overgang til ungdomsuddannelse uden frafald.”

I forlængelse heraf har regeringen (Venstre og Konservative) indgået følgende aftale med Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti den 2. november 2006 om indholdet i en ny 10. klasse:

- Folkeskolelovens formålsbestemmelse vil fortsat være gældende for undervisningen i 10. klasse, men med aftalen fastsættes, hvad undervisningen på dette klassetrin særligt skal tilgodese. Herved sker der således ingen indskrænkning af § 1.
- Undervisningen i 10. klasse målrettes mod unge, som efter grundskolen har behov for yderligere faglig kvalificering og afklaring af uddannelsesvalg for at kunne gennemføre en ungdomsuddannelse.
- Valget af 10. klasse skal være baseret på vejledning i de foregående skoleår af den enkelte elev, herunder ved brug af uddannelsesplanen og uddannelsesbogen, der allerede arbejdes med fra 6. klasse. Der indføres ikke visitation til 10. klasse.
- Det skal af den enkelte elevs uddannelsesplan tydeligt fremgå, hvad eleven vil opnå med undervisningsforløbet i 10. klasse, herunder elevens foreløbige overvejelser i forhold til aflægelse af prøver. Uddannelsesplanen skal danne grundlag for undervisningens tilrettelæggelse, så den imødekommer den enkelte elevs behov. Det skal sikres, at uddannelsesplanen i alle 10. klasser anvendes som værktøj i den løbende vejledning af eleven om det fremtidige uddannelsesvalg. Det skal være forpligtende for institutionerne at gøre brug af uddannelsesplanen i forbindelse med elevens overgang fra grundskolen og til 10. klasse samt videre fra 10. klasse og til en ungdomsuddannelse.
- Undervisningsforløbet planlægges som et forløb på op til 40 uger. Der kan fra skoleårets start planlægges med udgangspunkt i kortere forløb end 40 uger. Tilrettelæggelsen af undervisningsforløb besluttet af den enkelte skole. Ved tilrettelæggelsen heraf skal skolen inden for de ressourcemæssige rammer, der er til rådighed, så vidt muligt søge at tilpasse undervisningstilbuddene til de ønsker og behov, som fremgår af elevernes uddannelsesplaner.

- Der vil være mulighed for, at eleverne kan aflægge 9. classes bundne afgangsprøver og 10. klasseprøver i vinterterminen.
- For at der kan tages hånd om de elever, der falder fra en erhvervsrettet eller gymnasial ungdomsuddannelse, skal der være mulighed for løbende at stige på undervisningsforløbet i 10. klasse.
- Undervisningen i 10. klasse vil som i dag bestå af en obligatorisk del og en valgfri del. Den obligatoriske del vil fremover indeholde obligatoriske fag, obligatorisk selvvalgt opgave, obligatorisk brobygning eller kombinationer af brobygning og ulønnet praktik med et uddannelsesperspektiv samt arbejde med uddannelsesplanen og vejledning. Den valgfri del vil fremover indeholde tilbudsfag og andre undervisningsaktiviteter samt frivillig brobygning til erhvervsrettet ungdomsuddannelse eller kombinationer af brobygning til erhvervsrettet ungdomsuddannelse og ulønnet praktik med et uddannelsesperspektiv.
- Det nuværende minimumstimetal på 840 timer ved et forløb på 40 uger fastholdes.
- Undervisningen i 10. klasse skal fortsat indeholde undervisning i de obligatoriske fag dansk, matematik og engelsk i 420 årlige undervisningstimer. Elever i 10. klasse med læsevanskeligheder skal tilbydes yderligere målrettet læseundervisning, fx med henblik på faglig læsning.
- Det er obligatorisk for eleverne at deltage i brobygning eller kombinationer af brobygning og ulønnet praktik med et uddannelsesperspektiv.
- Den obligatoriske brobygning/praktik udgør 42 timer (2 uger) for et 10. klasseforløb af en varighed på mere end 20 uger og 21 timer (en uge) for et 10. klasseforløb med en varighed af 20 uger eller mindre. Den obligatoriske brobygning skal tilrettelægges, så mindst en uge er afviklet inden 1. marts. De obligatoriske brobygnings- og praktikforløb kan foregå i forløb af mindst to dages varighed. Der skal brobygges til mindst to forskellige uddannelser, hvoraf en skal være en erhvervsrettet ungdomsuddannelse eller en erhvervsgymnasial uddannelse. Brobygningsloven ændres i overensstemmelse hermed.
- Der vil endvidere være mulighed for, at eleven ud over den obligatoriske brobygning på to uger kan deltage i op til fire ugers frivillig brobygning til erhvervsrettet ungdomsuddannelse eller i kombinationer af brobygning til erhvervsrettet ungdomsuddannelse og ulønnet praktik med et uddannelsesperspektiv. Herved gives der mulighed for at tilrettelægge meritgivende brobygningsforløb, der normalt har en varighed af mindst fem uger.
- Eleverne skal fremover tilbydes undervisning i seks tilbudsfag (bundne tilbudsfag):

- o Dansk
- o Matematik
- o Engelsk
- o Tysk
- o Fransk
- o Fysik/kemi

Derved videreføres de tilbudsfag, som er prøveforberedende fag, som fag skolerne har pligt til at tilbyde eleverne. Derudover skal eleverne tilbydes undervisning i mindst tre ud af følgende fag:

- Idræt
- Samfundsfag
- Kristendomskundskab/religion
- Naturfag
- Metal/motorværksted
- Byggeværksted
- Teknologiværksted
- Serviceværksted
- Produktudvikling og formgivning
- Iværksætter
- Sundhed og sociale forhold
- Teknologi og kommunikation

Der vil sammen med de bundne tilbudsfag, som skolen er forpligtet til at udbyde, fortsat være tale om, at skolen samlet er forpligtet til at tilbyde mindst ni fag som tilbudsfag.

- De nuværende valgfag bortfalder. I stedet kan kommunerne godkende, at der tilbydes eleverne undervisningsaktiviteter i form af bl.a. praktisk eller kunstnerisk betonedede undervisningsaktiviteter. Kommunalbestyrelsen skal sikre, at der for de undervisningsaktiviteter, der tilbydes, udarbejdes såvel mål som læseplaner for undervisningen.
- Der etableres en mulighed for at tilpasse undervisningstilbuddet, således at skolens leder i særlige tilfælde, når det vurderes at være til elevens bedste, kan tillade, at en elev deltager i specielt tilrettelagt brobygning og praktik i kombination med undervisning. Kravet til den obligatoriske fagrække, og om at de almene obligatoriske fag skal udgøre 420 årlige undervisningstimer, vil i denne sammenhæng kunne fraviges. Desuden vil kravet til omfanget af valgfrie elementer kunne fraviges. Specielt tilrettelagte undervisningsforløb skal være beskrevet i uddannelsesplanen og kræver forældrenes samtykke.
- 10. klasseprøverne bevares, hvorved der er mulighed for at aflægge alle 10. klasseprøver eller aflægge 10. klasseprøver i udvalgte fag. Endvidere vil der være mulighed for, at eleven aflægger en eller flere af folkeskolens afgangsprøver i fagene dansk, matematik, engelsk og fysik/kemi, de såkaldte bundne prøver. Eleven kan som i dag også vælge at kombinere prøverne, således at eleven vælger at aflægge 10. klasse prøver i et eller flere fag og vælger en eller flere af 9. klasses bundne afgangsprøver i andre fag. Prøverne vil blive moderniseret, således at de i højere grad end i dag afspejler elevens faglige standpunkter og kompetencer. Der vil blive igangsat et udviklingsarbejde med henblik herpå.
- For skoler uden for folkeskoleloven, herunder kommunale ungdomsskoler og frie skoler, der udbyder 10. klasseundervisning, videreføres princippet om, at undervisningen skal stå mål med den obligatoriske del af undervisningen i 10. klasse for så vidt angår:

- o obligatoriske fag
- o obligatorisk selvvalgt opgave
- o uddannelsesplan og vejledning

Vedrørende den obligatoriske del, der fremover omhandler brobygning og praktik, skal disse skoler følge de samme regler som folkeskolerne. Princippet om, at den enkelte skole selv kan tilrettelægge den valgfrie del af undervisningen efter de regler, der i øvrigt gælder for skoleformen, videreføres. Skolerne vil, ligeledes som i dag, kunne tilbyde 10. klasseprøver i tilbudsfag under forudsætning af, at undervisningen står mål med undervisningen i tilbudsfag i den kommunale 10. klasse.

- De nuværende principper for finansieringen af undervisningen i 10. klasse videreføres, således at 10. klasse på folkeskoler, 10. klassecentre og ungdomsskoler finansieres af kommunale tilskud, og 10. klasse på de frie skoler finansieres af statslige taxametertilskud.

- Tilskuddene til de frie skoler i de obligatoriske brobygningsperioder reduceres, svarende til den mindreudgift til undervisning, skolerne opnår, når eleverne er i brobygning. Ligeledes skal der i forhold til kommunerne ske en reduktion, svarende til de mindreudgifter til undervisning skolerne opnår, når eleverne er i obligatorisk brobygning. Beregningen af takstreduktionen og den kommunale reduktion tager udgangspunkt i de statslige driftsudgifter på efterskoler, henholdsvis de gennemsnitlige udgifter i folkeskolen. Takstreduktionen og den kommunale reduktion beregnes både for efterskoler og folkeskoler som $2/3$ af driftsudgiften, svarende til lærerlønningernes andel af driftsudgiften. Takstreduktionen på frie grundskoler foretages efter de samme principper. På husholdnings- og håndarbejdsskoler reduceres taksten med samme beløb som på efterskoler. Det forudsættes, at skolerne ikke vil kunne opnå tilsvarende besparelse ved omlægning af undervisningen. Takstreduktionen og den kommunale reduktion fastsættes derfor til 80 pct. af den beregnede takstreduktion.

- Med henblik på at fremme elevernes deltagelse i frivillig brobygning, herunder den meritgivende sker der ikke reduktion af de frie skolers takster eller opkræves kommunale bidrag i anledning af frivillige brobygningsforløb.